

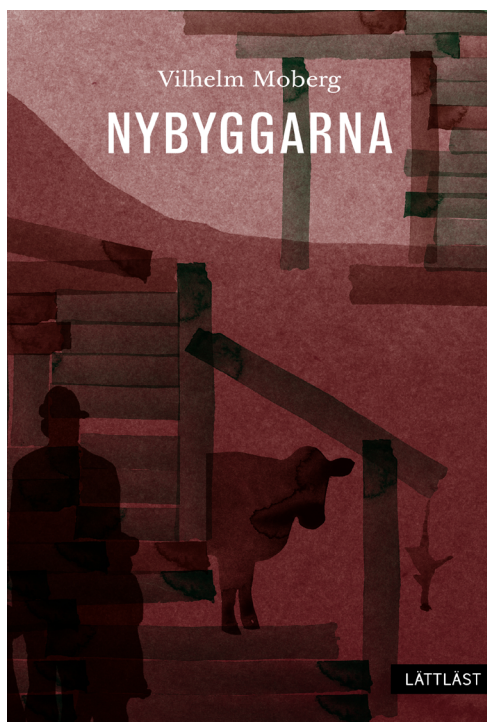
Handledning till *Nybyggarna* av Vilhelm Moberg, bearbetad av Johan Werkmäster

Uppgifter: Introduktion av boken, textfrågor, ta fram egna frågor, diskussions- och fördjupningsuppgift

Bokens lästnivå: 3, lätt

Målgrupp: Handledningen fungerar för unga vuxna och vuxna i olika skolformer och i bokcirklar

Om boken

Nordamerika i mitten av 1800-talet. Karl Oskar och Kristina är två fattiga bönder från Småland. De har lämnat sitt hem och bosatt sig i en dal i Minnesota med sina barn. Fler och fler människor kommer till dalen. Tillsammans börjar de bygga upp ett nytt samhälle med skola, kyrka och begravningsplats.

Men Kristina har svårt att vänja sig vid livet i det främmande landet. Hon känner sig ensam och plågas av hemlängtan. Karl Oskar oroar sig för sin bror Robert som har gett sig i väg för att gräva guld i Kalifornien. Ingen har hört från honom. Kan han vara död?

Handledningen är skapad av Jenny Edvardsson.

Introduktion av boken

För att få en förståelse för boken och vad den kommer att handla om kan du ta hjälp av de tre frågorna nedan.

1. Titta på boktitel, omslag, författarnamn och baksidestext.

Vad för slags bok verkar det vara?

2. Vad tror du att boken kommer att handla om? Vad är det som får dig att tro detta?

3. Har du läst någon bok tidigare som du tycker påminner om denna?

Vilken är det, i så fall?

Textfrågor till del 1: Grunden till bygget

Yxhugg i skogen

1. Varför kallades klippan för Indianhuvudet?
2. Mannen som högg ner en hög tall gissade att Karl Oskar var svensk. Vad var det som gjorde att han gissade detta?

Pannkakor till middag

1. Varför döpte Karl Oskar sitt nybygge till Nya Duvemåla?
2. På vilka sätt skiljer sig Amerika från Sverige enligt Kristina?

Plantan

1. Den nye grannen som kommer på besök verkar vara mer religiös än Kristina och Karl Oskar. Hur ser man det?
2. Kristina och Karl Oskar skickade efter äppelfrön från Sverige och planterade dem. I kapitlet kan man läsa att ett träd nu har börjat växa. För Kristina och Karl Oskar är trädet ett minne av Sverige. Om du skulle flytta till ett nytt land, vad skulle du vilja ha med dig från ditt hemland?

Ulrika

1. Kristina har ändrat åsikt om Ulrika. Vad beror det på?
2. Det är lätt att ha förutfattade meningar om andra människor. Varför är det så tror du?
3. Kristina är rädd för att prata engelska. Vad beror det på?
4. Kristina får en efterlängtd present av Ulrika, en höna med kycklingar. Varför var hönan och kycklingarna efterlängtd?

Blomlandet

1. Det är inte alltid så lätt att göra sig förstådd. Det märker Kristina när hon är i affären för att köpa blomfrön. Vad händer?

Prästen

1. Det kommer en man mitt i natten till Karl Oskar och Kristina. Vem är han och var kommer han ifrån?

Ormen

1. I boken står det att Karl Oskar och Kristina hade "sovit med döden" (sidan 48). Vad menas med det?

Nattvarden

1. När Kristina har tagit nattvarden känner hon "glädje i sitt hjärta" (sidan 52). Vad beror det på, tror du?

Oxen

1. I Amerika var det eftertraktat att ha oxar. Varför är oxar viktiga?

Höstlöv

1. Kristina känner en oro över att bli gravid. Vad beror denna oro på?

Ovädret

1. Karl Oskar låter sin son Johan följa med till kvarnen. Det var ett beslut som han kom att ångra. Vad händer när de är på väg hem från kvarnen?

Ett varmt rum

1. Karl Oskar är rädd att Johan inte kommer att klara sig i ovädret. Vad gör han för att rädda livet på sin son?

Oväntat besök

1. När Ulrika är på besök hos Kristina kommer även grannen Petrus Olausson. Han verkar inte vara så förtjust i Ulrika. Hur kan man se det i texten?

Var är Robert?

1. Karl Oskar får brev från sin syster Lydia som bor i Sverige. Hon är nyfiken på vad som hänt med Robert. Varför vill inte Karl Oskar skriva något om Robert i sitt svar?

Falska vänner

1. Detta kapitel har rubriken *Falska vänner*. Vad beror det på?

Hemlandet

1. Tidningen *Hemlandet* blev viktig för Karl Oskar och hans familj på olika sätt. Ge exempel från texten på detta.

Begravningsplatsen

1. Den kristna tron var viktig för nybyggarna. Vad kan det ha berott på? Och hur tog sig detta uttryck i byn där de bodde?

Ett brev till Sverige

1. Förr i tiden var brevskrivning ett sätt att få information om sina släktingar i Sverige. Vilka fördelar och nackdelar kan det ha funnits med brev jämfört med dagens telefon och sociala medier.

Ta fram egna frågor

Låt deltagarna ta fram egna frågor till kapitlen i del 2: *Guld och vatten* och del 3: *En kvinnas bön*.

Samla frågorna i ett gemensamt dokument och låt dem sedan vara underlag för samtal i smågrupper. Försök få deltagarna att ställa olika typer av frågor.

- Det kan vara frågor där svaren går att hitta direkt i texten (Hur många barn har Kristina fött?).
- Det kan vara frågor där deltagaren behöver dra egna slutsatser (Vad är det som gör att Karl Oskar inte vill skriva om sin bror Robert i brevet till Lydia?).
- Det kan också vara frågor där deltagaren hittar svaret hos sig själv (Hur skulle du ha gjort om du varit Karl Oskars?).

Diskussionsuppgift

Det är inte alltid så lätt att flytta till ett nytt land. Många saker kan vara annorlunda jämfört med hur de är i hemlandet.

1. Vilka svårigheter ställs Kristina och Karl Oskar inför när de bosätter sig vid sjön Ki-Chi-Saga?
2. Tror du att det är någon skillnad att flytta till ett nytt land idag jämfört med hur det var på Kristinas och Karl Oskars tid?

Fördjupningsuppgift The Yellow Jack - Gula febern

I boken berättas det om The Yellow Jack eller Gula febern. Vad var det för något?
Samla information från boken men leta även information på internet.

Nedan finns exempel på frågor som man kan ställa för att samla information:

1. Vad är gula febern för något?
2. Hur smittar gula febern?
3. När (vilket år) upptäcktes gula febern?
4. Hur kan man skydda sig mot gula febern?
5. I vilka länder/världsdelar finns gula febern idag?
6. Vad ska man göra om man blir smittad?